

علامات تکمیل عقل:

وَمَا تَمَّ عَقْلُ امْرِئٍ حَتَّىٰ يَكُونَ فِيهِ خِصَالٌ سِتَّةٌ

- الْكُفْرُ وَالشَّرُّ مِنْهُ مَأْمُونَانِ
- وَالرُّشْدُ وَالْخَيْرُ مِنْهُ مَأْمُولَانِ
- وَفَضْلٌ مَالِهِ مَبْذُولٌ : فضل به معنای زیادی است.
- وَفَضْلٌ قَوْلِهِ مَكْفُوفٌ
- وَنَصِيبُهُ مِنَ الدُّنْيَا الْقُوْتُ : فرهنگنامه اهل بیت درست کنیم مثل زهد و توکل و تفویض و قوت. قوت به معنای بخور و نمیر نیست، به معنای آن مقداری است که رفع نیاز میکند. یعنی همان مقدار از دنیا نصیب میگیرد که نیازش مرتفع شود.

- لَا يَشْبَعُ مِنَ الْعِلْمِ دَهْرُهُ - در طول زندگی اش -
- الدُّلُّ أَحَبُّ إِلَيْهِ مَعَ اللَّهِ مِنَ الْعِزِّ مَعَ غَيْرِهِ
- وَ التَّوَّاضِعُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الشَّرَفِ
- يَسْتَكْثِرُ قَلِيلَ الْمَعْرُوفِ مِنْ غَيْرِهِ وَ يَسْتَقِلُّ كَثِيرَ الْمَعْرُوفِ مِنْ نَفْسِهِ
- وَ يَرَى النَّاسَ كُلَّهُمْ خَيْرًا مِنْهُ وَ أَنَّهُ شَرُّهُمْ فِي نَفْسِهِ وَ هُوَ تَمَامُ الْأَمْرِ:

یری یعنی واقعا اینطور میبیند، نه اینکه تخیل میکند و یا به خودش تحمیل میکند. هو تمام الامر یا به معنای مبالغه است برای تاکید بر اهمیت یا به این معناست که امور دین به واسطه این چند چیز تمام و کامل میشود. که بیشتر معنای اول به ذهن میرسد.

علامت عاقل:

يَا هِشَامُ إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يَكْذِبُ وَإِنْ كَانَ فِيهِ هَوَاهُ

دروغ نمیگوید اگر چه به سودش باشد (مطابق میلش باشد)

عقل، مروّت و دین:

يَا هِشَامُ لَا دِينَ لِمَنْ لَا مَرْوَةَ لَهُ

وَلَا مَرْوَةَ لِمَنْ لَا عَقْلَ لَهُ